

מו"פ ערבה דרומית : דו"ח התקדמות מדעי מסכם

שם המחקר : מבחן זנים בצלצל

קוד מוקד פנימי : 82162

חוקר ראשי : דרול גילט

חוקרים שותפים : אלי מרגלית – אגף ירקות - שה"מ, נתן מינקובסקי – מו"פ ערבה דרומית

סטטוס התוכנית : נמשכת

מועד התחלה וסיום המחקר : 2014-2015

רקע, תאור הבעיה ומטרות המחקר

עיקר גידול בצל בערבה הדרומית הוא משתילת בצלצל. משך שנים הזן בית אלפא משמש כזן המוביל בערבה וברוב אזורי הגידול בארץ. בשנים האחרונות חדרו לשימוש זני מכלוא מתוצרת הארץ ומחברות מחו"ל. זני המכלוא האלו יוצרים יכול רב ובצל איכותי יותר מהזן בית אלפא. על כן, טמונה בהם את היכולת להחליף את הזן בית אלפא, תוך כדי שיפור ברווחיות הגידול.

מטרת הניסוי היתה א. לבחון זני מכלוא שונים של בצל לפי פרמטרים של יכול, התפלגות לגודל ואחוזי הפרגה והתפצלות. ב. לאמת מידע שנצבר תוך מגמה למצוא זנים חלופיים לזן הקיים, בית אלפא.

מהלך המחקר ושיטת העבודה

המבחן נערך בתחנת הניסיונות של מו"פ ערבה דרומית. הקרקע עברה חיטוי סולרי בפוליאתילן שקוף במהלך חודש יולי למשך כ-5 שבועות. זריעת הבצלצל התבצע בשני מועדים, ב- 9.9.14 וב- 19.9.14. הזנים נזרעו בשיטת הבלוקים באקאי – ארבע חזרות לכל זן, אורך חזרה כ-6 מטר. לאחר כ- 15 יום הנבטה בהמטרה, נפרשה מערכת טפטוף (שלוש שלוחות לערוגה, 2.3 ל"שעה, 0.30 מטר בין טפטפות). בכל ערוגה נשתלו 6 שורות, ובעומד של 10-11 בצלצלים למטר שורה. גודל הבצלצל שנשתל היה 24 - 20 מ"מ.

הזנים שהשתתפו בניסוי הם בית אלפא, 1205, גובי וטאיפן. האסיף התבצע לכל מועד בנפרד בינואר ופברואר 2015. הבצללים נאספו מכל מועד בנפרד מוינו, נספרו, ונשקלו. הזן בית אלפא שימש כזן ביקורת.

תוצאות

1. **יבול כללי**
בשני המועדים לא נצפו הבדלים סטטיסטיים מובהקים בין הזנים ביבול הכללי. בשני המועדים היבול הכללי בכל הזנים היה גבוה מאד (8.5-10 טון/ד"י).

2. **הפרגה**
כל הזנים התאפיינו בהעדר הפרגה בשני המועדים.

3. התפצלות

הזנים בית אלפא וטאיפן התאפיינו במובהק באחוזי ההתפצלות הגבוהים ביותר בשני המועדים (85 עד 95%). הזן 1205 התאפיין באחוזי ההתפצלות הנמוכים ביותר המועד הראשון (כ-14%) והזן גובי במועד השני (כ-19%).

4. התפלגות לגודל

הזנים בית אלפא וטאיפן בלטו במובהק בשני המועדים ביבול בצל בקוטר הרצוי של 51-80 מ"מ. הזן טאיפן בלט בשני המועדים ביבול בצל בינוני בקוטר 41-50 מ"מ. הזנים גובי ו-1205 הניבו את היבול בצל בקוטר מעל 80 מ"מ הגבוה ביותר בשני המועדים.

מסקנות והמלצות להמשך המחקר

כל הזנים הניבו יבולים גבוהים כאשר עיקר היבול התרכז בגודל בצל בקוטר 51-80 מ"מ ובקוטר מעל 80 מ"מ. לזן טאיפן נטייה חזקה להורקה וזאת תכונה לא רצויה מבחינה שיווקית. לכן, לא מומלץ להמשיך בבחינה של הזן הזה. הזן 1205 בכיר לעומת הזנים בית אלפא וגובי הגדלים בערבה הדרומית באופן מסחרי. הזן יציב בתוצאותיו במבחנים של השנתיים האחרונות. על כן, מומלץ לשלב אותו במזרעים המסחריים.